

แนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาว

สแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง

Guidelines for Designing Long-Stay Accommodations to Accommodate Scandinavian Elderly People: A Case Study of Rayong Province

ปานฝัน รังสิกวานิช¹ วรรณยศ บุญเพิ่ม²

Panfan Rungsikavanich ¹ Wannayos Boonperm ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาว สแกนดิเนเวีย สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย กรณีศึกษาจังหวัดระยอง โดยศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย ขอบเขตพื้นที่อำเภอ แกลงจังหวัดระยอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ซึ่งมีอายุ 60 ปีขึ้นไปและมีระยะเวลาพักอาศัยในประเทศไทย ตั้งแต่ 30 วันขึ้นไป เพื่อในด้านเศรษฐกิจและเชิงพาณิชย์ โดยจากการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมีความต้องการในพื้นที่พักอาศัยที่สงบ ไม่วุ่นวาย ใกล้ทะเล ใกล้โรงพยาบาล ที่พักอาศัยต้องเข้าถึงได้ทุกจุดของที่พักอาศัย ทุกพื้นที่ต้องสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ทั้งหมด โดยส่วนมากจึงมีความต้องการที่พักเพียงชั้นเดียว เนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพในระยะยาวที่ไม่สะดวกกับการขึ้นบันไดหลายชั้น ทำให้ไม่ได้มีความจำเป็นมากในการใช้พื้นที่พักอาศัยขนาดใหญ่

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹ College of Social Communication Innovation Srinakharinwirot University, e-mail ; Panfan.kawtu@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² Assistant Professor Dr. Bachelor of Arts Program in Social Communication Innovation College of Social Communication Innovation Srinakharinwirot University

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ผู้สูงอายุ ชาวสแกนดิเนเวีย

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the living behavior and needs of the elderly in Scandinavia; 2) to develop guidelines for Long Stay design guide suitable for the elderly living in Scandinavia, and make a qualitative study on it. Through the case study of the living behavior and needs of the elderly in Scandinavia, the regional scope of the elderly living in Scandinavia were determined, and the in-depth interview method based on specific samples was adopted , using purposes sampling with the total number of 10 people.

The research results show that the elderly in Scandinavia must be able to reach all points of the residential area, such as quiet residential areas, chaotic residential areas, residences near the sea and hospitals, and all areas must be able to use them so that everyone can benefit from them., They only need accommodation on one floor, because long-standing health problems are not convenient to climb multi-storey stairs, so it is not necessary to use large residential areas.

Keywords: long stay Tourism, Senior Citizens, Scandinavians

บทนำ

โครงสร้างอายุของประชากรโลกเป็นโครงสร้างที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นยุคที่ประชากรมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วหรืออัตราการเกิดสูงกว่าอัตราการเสียชีวิต หรือยุคที่ประชากรที่ผ่านมาคือการที่ประชากรมีอัตราส่วนคงที่คืออัตราการเกิดกับอัตราการเสียชีวิตมีความใกล้เคียงกัน จนกระทั่งในยุคปัจจุบันด้วยวิทยาการทางการแพทย์ที่มีการพัฒนาสูงมากยิ่งขึ้น ทำให้อัตราการตายน้อยลง รวมไปถึงอัตราการเจ็บป่วยน้อยลง ในขณะเดียวกันประชากรได้ให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ด้วยสภาพแวดล้อมและสถานการณ์โลกโดยรวมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันหรือสังคมที่ประชากรในยุคปัจจุบันมองว่าเต็มไปด้วยความขัดแย้งส่งผลให้ประชากรยุคใหม่ลดการอยู่แบบครอบครัวลงส่งผลให้อัตราการเกิดใหม่ของประชากรทั่วโลกลดน้อยลง จากอัตราการเติบโตกลับลดลงแสดงให้เห็นว่าการคาดการณ์ของสหประชาชาติถึงลักษณะของสังคมทั่วโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Super-aged society) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่ประชากรส่วนใหญ่ที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์คือ

กลุ่ม Generation Y เป็นหลัก และมีแนวโน้มที่มุ่งเน้นการทำงาน การใช้ชีวิตมากกว่าการสร้างรากฐานครอบครัวแบบกลุ่ม Baby Boom ซึ่งสำหรับกลุ่ม Baby Boom หรือกลุ่มประชากรที่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงปลายของชีวิตการทำงานไปจนถึงเกษียณอายุการทำงานแล้ว โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ที่มีกำลังจ่ายสูงเนื่องจากมีเงินเก็บที่ได้มาตลอดช่วงชีวิตการทำงาน โดยกลุ่มผู้สูงอายุที่มีกำลังซื้อและยังสามารถใช้ชีวิตได้อย่างต่อเนื่องเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economics) กล่าวคือเป็นเศรษฐกิจที่อุตสาหกรรมและตลาดถูกขับเคลื่อนโดยกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีภาระหน้าที่การทำงาน การดูแลครอบครัวและสามารถกลับมาใช้ชีวิตของตนเองได้อย่างเต็มที่อีกครั้ง ซึ่งจะมีการเรียกประชากรในกลุ่มดังกล่าวว่า Young Old หรือ YOLD ซึ่งความสนใจของกลุ่มดังกล่าวมุ่งเน้นไปที่การทดลองใช้ชีวิตใหม่ ๆ ดังการซื้อขายออนไลน์ การรับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ การเข้าถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ไปจนถึงการท่องเที่ยวไปยังต่างแดน ในขณะที่อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจในการดำเนินงานถูกปรับเปลี่ยนให้กลุ่ม Gen Y และ Gen Z เป็นผู้ขับเคลื่อนแทน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)

จากผลการศึกษาของกรวรรณ สังขกร (กรวรรณ สังขกร, 2559) พบว่านักท่องเที่ยวในรูปแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยสามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 กลุ่ม หลักประกอบไปด้วย 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีตลาดขนาดใหญ่มากที่สุดจากการที่เป็นประเทศที่มีอัตราผู้สูงอายุมากที่สุดในโลก มีกำลังซื้อสูงและมีแนวโน้มที่จะออกจากที่อยู่อาศัยไปหาที่พักอื่นในระยะยาวเพื่อเลี่ยงปัญหาด้านภาษีและค่าที่ดินที่สูงภายในประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นทางออกที่ดีประเทศหนึ่งในการเลือกมาพำนักระยะยาว 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวสหรัฐอเมริกา เป็นกลุ่มที่มีการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในประเทศไทยจำนวนมากและความหลากหลายในประเภทของการเดินทางเป็นทุนเดิม ด้วยนโยบายด้านภาษีและค่าครองชีพที่สูงขึ้นส่งผลประเทศไทยเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความนิยมในการเดินทางมาพำนักระยะยาว 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวยุโรปตะวันตก เป็นกลุ่มประเทศที่อยู่ในช่วงการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดอีกทั้งวัฒนธรรมมีความหลากหลายสูงและการเข้ามาของกลุ่มผู้อพยพส่งผลให้ประชากรภายในประเทศเลือกที่จะมองหาที่พักในระยะเวลาในต่างประเทศที่มีค่าครองชีพที่ต่ำกว่าและมีความเหมาะสมด้านการยอมรับชาวต่างชาติที่ดี และ 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวสแกนดิเนเวีย เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวต่างประเทศสูงมากขึ้นเนื่องจากรัฐสวัสดิการของกลุ่มประเทศดังกล่าวมีอัตราค่าครองชีพที่ต่ำ รายได้ดี และด้วยลักษณะทางสภาพแวดล้อมของประเทศในกลุ่มดังกล่าวที่ส่วนใหญ่เผชิญกับอากาศที่หนาวและประชากรมีตัวเลือกในการท่องเที่ยวที่มากขึ้นส่งผลปัจจุบันเป็นกลุ่มที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมากสำหรับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทย

ทั้งนี้เพื่อเป็นการรองรับการท่องเที่ยวจากชาวต่างชาติสำหรับจังหวัดระยองที่ผ่านมาจากแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมาทำให้ระยองเป็นจังหวัดผสมผสานระหว่างจังหวัดเพื่อการอุตสาหกรรมและจังหวัดเพื่อการท่องเที่ยวแบบเต็มรูปแบบ โดยตาม

แผนพัฒนาจังหวัดระยองในปี 2561 – 2565 ที่ผ่านมามีได้ให้ความสำคัญในเรื่องของที่พักอาศัยที่เป็นปัญหาสำหรับนักท่องเที่ยวในระยะยาวในเรื่องของคุณภาพของที่พักที่ไม่เหมาะสมกับราคา การปรับปรุงที่พักอาศัยสำหรับการพำนักระยะยาวยังขาดความเหมาะสม การทำนุบำรุงดูแลทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมโดยรอบในแหล่งท่องเที่ยวยังขาดความเหมาะสม เหล่านี้ทำให้เกิดกระบวนการปรับปรุง รื้อถอน และออกแบบสถานที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบภายในจังหวัดระยองเพื่อให้ได้มาตรฐานที่ดีมากยิ่งขึ้น (สำนักงานจังหวัดระยอง, 2561)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทางผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นกับการท่องเที่ยวในจังหวัดระยองคือการเข้ามาของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาของจังหวัด และแนวทางการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการพำนักระยะยาว ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาและออกแบบที่พักสำหรับพำนักระยะยาวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในทางการศึกษาและการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดระยองได้มากยิ่งขึ้น โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นกลุ่มผู้ให้ความสนใจในการพำนักระยะยาวภายในจังหวัดระยองมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการออกแบบที่พักแบบพำนักระยะยาว (Long Stay) เพื่อรองรับผู้สูงอายุชาว สแกนดิเนเวีย สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะและขนาดของตลาดนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาวของกลุ่มสแกนดิเนเวีย

ตลาดสแกนดิเนเวีย แม้จะมีจำนวนประชากรสูงอายุเพียง 8 ล้านคนเศษ แต่ก็เป็ตลาดที่น่าสนใจมากเพราะเป็นตลาดที่มีอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยสูงมากชาวสแกนดิเนเวียมีความผูกพันกับทะเลและภูเขาอย่างมาก ชอบการดำน้ำและการเล่นเรือใบ ชอบแสงแดดเพราะประเทศของตนมีแสงแดดน้อยอากาศหนาวเกือบตลอดปี ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งจึงเป็นโรคซึมเศร้าเพราะขาดแสงแดด การรักษาจะใช้วิธีการให้คนไข้นั่งดูแสงจากหลอดไฟฟ้า ดังนั้น ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียจึงเป็นนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาวที่สำคัญของสถานที่ท่องเที่ยวใน ยุโรปตอนใต้ เพราะมีทะเล และแสงแดด ถ้าได้เล่นเรือด้วยก็ยิ่งพอใจมากขึ้น

เนื่องจากชาวสแกนดิเนเวียมีรายได้สูง ให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก ผู้สูงอายุมี อายุยืนยาวอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก รองมาจากญี่ปุ่น มีมาตรฐานการครองชีพสูง ดังนั้น นักท่องเที่ยว สูงอายุ

เหล่านี้จึงเป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายสูง พิถีพิถันเรื่องความสะดวกสบายของอาหารและที่พัก ห้องพัก ไม่ต้องมีขนาดใหญ่ แต่มีรสนิยมในการตกแต่ง ชอบธรรมชาติ ชอบทะเล แสงแดด และเล่นน้ำ ชอบ อาหารทางตะวันออก สแกนดิเนเวียมีปลาหลากหลายทำอาหารปลาที่หลากหลายไม่เก่ง ดังนั้นชาว สแกนดิเนเวียจึงชอบอาหารไทย โดยเฉพาะอาหารทะเลที่มีความหลากหลายในรูปแบบและรสชาติ มาก พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียก็มีความคล้ายคลึงกับชาวยุโรป คือ เลือกเดินทางโดยอิสระ และเริ่มสนใจมีบ้านหลังที่สองเป็นบ้านพักผ่อนในประเทศที่มีทะเล ภูเขา แสงแดด และอากาศดี

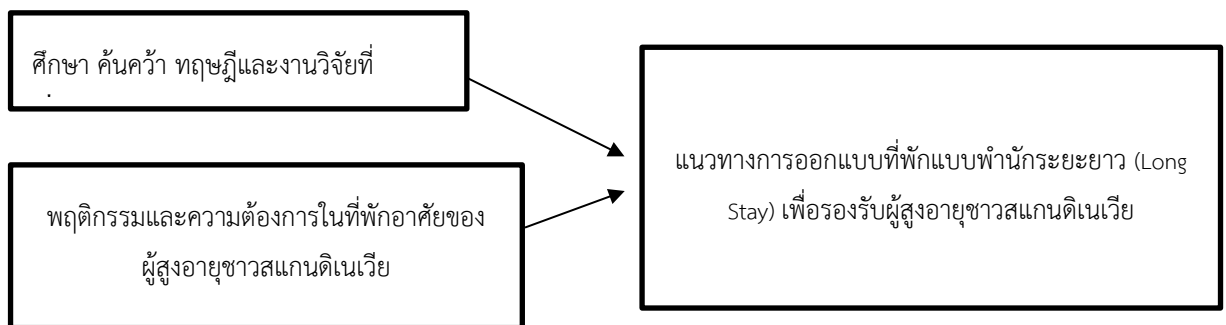
แนวคิดผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Ageing) ได้ถูกเสนอโดยองค์การอนามัยโลก เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาประชากรสูงอายุที่กำลังเพิ่มมากขึ้นในอนาคต เป็นความพยายามปรับเปลี่ยนแนวคิดจาก “ความต้องการพื้นฐาน (need-based)” ที่มีผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเป้าหมายแบบถูกกระทำ (passive targets) เป็นแนวคิด “สิทธิขั้นพื้นฐาน (rights-based)” จากหลักการพื้นฐานผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ ประกอบด้วย หลักการมีเสรีภาพ (independent) หลักการมีส่วนร่วม (participation) การได้รับการดูแล (care) การบรรลุความพึงพอใจในตนเอง (self-fulfillment) และ ความมีศักดิ์ศรี (dignity) ที่ได้ตระหนักถึงสิทธิของประชาชนอย่างเท่าเทียม เป็นการปฏิบัติในทุกมิติ ของชีวิต ตามวัยหรือเหมาะสมกับอายุของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุที่มีศักยภาพจะสนับสนุน ให้ผู้สูงอายุมี ส่วนร่วมรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและมิติอื่น ๆ ของวิถีชุมชน (ธนวัต คงประเสริฐ , 2556)

อาจกล่าวได้ว่า ความหมายของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ ให้น้ำหนักที่ปัจจัย ด้านสังคมเป็นหลัก กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การมีสัมพันธภาพกับครอบครัว เพื่อน และชุมชน หรือการบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ ประเด็นที่ให้ความสนใจถัดมาคือประเด็นทาง เศรษฐกิจ ทั้งการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ และเป็นความมั่นคงในชีวิต ขณะที่ให้ความสนใจด้าน สุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นลำดับหลัง

สำหรับประเทศไทย คำว่า Active Ageing มีผู้แปลเป็นภาษาไทยแตกต่างกันไป เช่น “สูงวัยอย่างมีคุณภาพ” “พหุพลัง” และ “ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ” กล่าวได้ว่า นักวิชาการของไทยให้ความหมายของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพโดยให้ความสำคัญกับสุขภาพกายเป็นหลัก ความสามารถในการดูแลพึ่งตนเองได้ ตลอดจนการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ชุมชนและสังคม อีกทั้งการมีอิสระ ความพอใจในชีวิต ตลอดจน การพัฒนาทางจิตและปัญญา ศักยภาพของผู้สูงอายุไทยพิจารณาจากการที่ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยใช้ทักษะความรู้ ความสามารถและภูมิปัญญาของตนให้เป็นประโยชน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีระยะเวลาพักอาศัยตั้งแต่ 30 วันขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง : ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) สำหรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่อาศัยอยู่ในจังหวัดระยองที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว โดยมีระยะเวลาพักอาศัยตั้งแต่ 30 วันขึ้นไป เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยดังต่อไปนี้

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้พักอาศัย
- 1.2 ข้อมูลด้านการอยู่อาศัยของผู้พักอาศัย
- 1.3 ข้อมูลด้านความคาดหวังของผู้พักอาศัย

ซึ่งการสรุปผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research และ Consumer Trend Canvas ร่วมด้วยเพื่อในการวิเคราะห์และสรุปผลที่เข้าใจง่ายและนำไปต่อยอดได้ง่ายมากขึ้นในขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้จากสถิติข้อมูลผลสำรวจจำนวนผู้ขออยู่ต่อเพื่อใช้ชีวิตบั้นปลายของจังหวัดระยองจากข้อมูลกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในปี 2565 พบว่าชาวสแกนดิเนเวียที่เข้ามามีอยู่ 64 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยระบุจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 10 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความน่าเชื่อถือที่ได้ของเครื่องมือวัด (Reliability) โดยภายหลังจากการกำหนดแบบสำรวจแบบมีโครงสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว นำคำถามของตัวแปรต่าง ๆ มาทดสอบ (Pre-test) ก่อน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อตรวจสอบความละเอียดของข้อมูล และสามารถครอบคลุมประเด็นปัญหาที่ต้องการได้ครบถ้วน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยผู้วิจัยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย (โดยใช้หลักการสร้างคำถามจาก Consumer Trends Canvas) ข้อมูลทั่วไปของสถานที่พักและปัญหาผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว การวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ เพื่อให้เห็นและเข้าใจสภาพทางกายภาพของสถานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียและเห็นพฤติกรรมของผู้พักอาศัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยดำเนินการในส่วนของการวิเคราะห์โดยแบ่งประเด็นตามหมวดหมู่เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยนำข้อมูลที่ได้นำมาสรุปในประเด็นของพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย พบว่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ Design Research และ Consumer Trend Canvas ในการออกแบบคำถามในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย 7 คนจาก 10 คน โดยมาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พบว่า พฤติกรรมของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียที่เข้ามาพำนักระยะยาวที่ระยอง มักมาเป็นคู่โดยการซื้อที่พักอาศัยมักเลือกแหล่งที่อยู่ใกล้ทะเลแต่ไม่ติดทะเล เนื่องจากหลีกเลี่ยงความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นบริเวณหน้าหาด กิจกรรมประจำวันมักทานอาหารเช้าที่บ้านเป็นการทำอาหารเล็กน้อยๆ เช่น ขนมปังแซนวิช โยเกิร์ต เป็นต้น โดยระหว่างวันมักเลือกออกไปทำกิจกรรมภายนอก เช่น การอาบแดด เดินเล่นที่จักรยานยนต์ไปน้ำตกหรือแหล่งธรรมชาติภายในพื้นที่ จักรยาน เป็นต้น แต่หากไม่ได้ออกจากที่พักผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมักชอบทำกิจกรรมร่วมกันภายในบ้าน โดยพื้นที่ที่ชอบอยู่อาศัยมากที่สุดจะเป็นพื้นที่สวนและระเบียงข้างบ้าน เนื่องจากชอบในอากาศธรรมชาติมากกว่าการอยู่ในห้องพักอาศัย ซึ่งกิจกรรมที่ทำร่วมกันจะเป็นการอ่านหนังสือ ดื่มชา วัยน้ำ เล่นอุโน้ ตกแต่งสวน เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความต้องการของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียพบว่า ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมีความต้องการในที่พักที่ไม่ต้องมีขนาดใหญ่แต่ทุกส่วนของพื้นที่ในบ้านจะต้องสามารถใช้สอยได้ โดยไม่มีพื้นที่ว่างเว้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมีความต้องการที่

พักที่มีเพียงชั้นเดียว เนื่องจากผู้พักอาศัยเล็งเห็นถึงการอยู่อาศัยระยะยาวว่ามีอาจเดินขึ้นบันไดหรือพื้นที่สูงชันได้ ความนิยมในการซื้อที่พักอาศัยชั้นเดียวจึงมีความต้องการที่สูงมากกว่า ด้านการบริโภค ร้านในพื้นที่โดยรอบยังขาดร้านขนมปังอบใหม่ เนื่องจากขนมปังเป็นอาหารหลักของชาวสแกนดิเนเวียที่ยังคตินิยมเลือกกินมากกว่าการทานข้าวหรือเส้นก๋วยเตี๋ยวอย่างอาหารเอเชีย นอกจากนี้ความต้องการในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ยังขาดหาย เนื่องจากทางภาครัฐยังไม่ได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมมากนัก ทำให้ผู้ที่เข้ามาพักแบบพำนักระยะยาวจะต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงกับค่าใช้จ่ายทั้งเรื่อง VISA ค่าธรรมเนียมการดำเนินการต่างๆอีกมาก

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย พบว่าเป็น ผู้สูงอายุที่ยังสามารถดูแลตนเองได้ ร่างกายแข็งแรง เป็นผู้สูงอายุวัยเกษียณที่มีรายได้สูงได้รับสวัสดิการรัฐ เงินบำนาญที่เพียงพอในการวางแผนมาใช้ชีวิตในไทย รักในธรรมชาติ การท่องเที่ยว ความสงบ ไม่ชอบแหล่งพลุกพล่าน โดยที่เลือกมาพักมาพำนักระยะยาวที่ประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภูมิศาสตร์ที่ดี ผู้คนเป็นกันเองอยู่กันอย่างครอบครัว พึ่งพาอาศัยกัน ค่าครองชีพต่ำ มีศิลปะวัฒนธรรมที่งดงาม มีนิสัยรักสันโดษ อนุรักษ์นิยม ชอบอยู่กับธรรมชาติ อากาศดี เดินเล่นภายในขอบเขตพื้นที่ที่พักอาศัยและพื้นที่ธรรมชาติโดยรอบ เช่น ชายหาด น้ำตก เนินผาไถ่ๆ โดยยานพาหนะส่วนใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางเป็นรถจักรยานยนต์และรถพ่วงจักรยานยนต์ 3 ล้อ

นอกจากนี้การศึกษาความคาดหวังเรื่องที่พักอาศัย พบว่า ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมีความต้องการในพื้นที่พักอาศัยที่สงบ ไม่วุ่นวาย ใกล้ทะเล ใกล้โรงพยาบาล ที่พักอาศัยต้องเข้าถึงได้ทุกจุดของที่พักอาศัย ทุกพื้นที่ต้องสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ทั้งหมด โดยส่วนมากจึงมีความต้องการที่พักเพียงชั้นเดียว เนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพในระยะยาวที่ไม่สะดวกกับการขึ้นบันไดหลายชั้น ทำให้ไม่มีความจำเป็นมากในการใช้พื้นที่พักอาศัยขนาดใหญ่ ซึ่งปัญหาที่พบในการพักระยะยาวส่วนใหญ่คือการขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถร่วมสาธารณะในพื้นที่ ยาหรือสถานพยาบาลใกล้พื้นที่ ขาดร้านอาหารหรือร้านขนมปังที่เป็นอาหารหลักของชาวสแกนดิเนเวีย แม้ว่าจะมีอาหารไทยหรืออาหารต่างๆในพื้นที่มากมาย แต่สุดท้ายชาวสแกนดิเนเวียยังคงมีความต้องการในการทานขนมปังอบใหม่มากกว่าข้าว หรือเส้น และขาดการส่งเสริมจากภาครัฐที่อาจจะมีการช่วยส่งเสริมการพักอาศัย ลดหย่อนในค่าใช้จ่ายหรือความสะดวกในการต่อ VISA

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในที่พักอาศัยของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวีย มีความสอดคล้องกับ ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

ผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้ต่อคนสูง ได้รับค่าบำนาญจากภาครัฐของตนเองสูง จึงนำมาสู่การตัดสินใจในมาพักแบบพำนักระยะยาวในต่างแดน และเนื่องด้วยประเทศไทยในเขตภูมิภาคตะวันออกอย่างระยอง มีอากาศและธรรมชาติที่สมบูรณ์ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียตัดสินใจเลือกที่จะมาพักอาศัยบริเวณนี้ โดยเฉพาะริมทะเล และเนื่องด้วยเกิดเพิ่มประชากรของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการในพักอาศัยเพิ่มขึ้นตามมาด้วย ความต้องการที่พักอาศัยที่ตอบโจทย์กลุ่มผู้สูงอายุจึงเป็นเป้าหมายหลักในความต้องการของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียมากขึ้น เพราะฉะนั้นการพัฒนาการออกแบบที่พักที่สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุชาวสแกนดิเนเวียจึงเป็นปัจจัยหลักในตัดสินใจในการเลือกที่พักแบบพำนักระยะยาวต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ควรให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงความสำคัญตลอดจนความเป็นไปได้ที่ในการเข้ามาของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ควรปรับนโยบายการพัฒนาของจังหวัด และแนวทางการรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการพำนักระยะยาวเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร ทองกลิ้ง. (2560). การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่พักอาศัยเพื่อลดความเสี่ยงต่อการหกล้มในผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาชุมชนหัวตะเข้ จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธนวัต คองประเสริฐ. (2556) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). เศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy) ตอบโจทย์ประชากร. จาก <https://www.dop.go.th/th/known/15/824>
- กรวรรณ สังขกร. (2559). โอกาส และศักยภาพการแข่งขันด้านธุรกิจ Long Stay กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1. จาก “<http://site.sri.cmu.ac.th/>”
- บัณฑิตา พิลิกดีเดช. (2548). พฤติกรรมการอยู่อาศัยในสถานที่พัก เพื่อการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว : กรณีศึกษา โครงการสแกนดิเนเวียน วิลเลจ จ.ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พุทธ พัวอมรพงศ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุของสถาบันกไทย.
สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานจังหวัดระยอง. (2561). แผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2561 - 2565 (ฉบับทบทวนประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2564). สำนักงานจังหวัดระยอง.